

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Marianny Reiffovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci žalobkyne **M. S.**, bytom v K., H. ul. č. X., zastúpenej JUDr. Annou Lacovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Pražská č. 4, proti žalovanej **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo 4. novembra 2010, číslo 37409-3/2010-BA, o dávke v nezamestnanosti, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. októbra 2011, č.k. 6S/19809/2010-28, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 27. októbra 2011, č.k. 6S/19809/2010-28, **p o t v r d z u j e .**

Žalovaná **je povinná** zaplatiť žalobkyňi trovy odvolacieho konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v sume **66,32 €** do rúk jej právnej zástupkyne do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 27. októbra 2011, č.k. 6S/19809/2010-28, zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. c), d) OSP rozhodnutie žalovanej zo 4. novembra 2010, číslo 37409-3/2010-BA, ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice zo 16. augusta 2010, číslo KEM-130936/2010-545 o zamietnutí žiadosti o dávku v nezamestnanosti, vec

vrátil žalovanej na ďalšie konanie a zaviazal žalovanú nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 385,79 €.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalovaná rozhodnutím zo 4. novembra 2010, číslo 37409-3/2010-BA zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice zo 16. augusta 2010, číslo KEM-130936/2010-545, ktorým tento prvostupňový správny orgán rozhodol o tom, že žalobkyňa podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa čl. 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia nemá nárok na dávku v nezamestnanosti (ďalej len „základné nariadenie“).

Podľa názoru krajského súdu správne orgány oboch stupňov nepostupovali dôsledne podľa zákona. Pri posudzovaní väzieb žalobkyne na územie Slovenskej republiky počas výkonu zamestnania v inom členskom štáte EÚ, žalovaná vyhodnotila nájom bytu ako nestabilnú bytovú situáciu, s čím sa krajský súd nestotožnil, lebo stabilitu bytovej situácie nie je podľa jeho názoru možné podmieňovať len vlastníctvom nehnuteľnosti. Takýto prístup je diskriminujúci voči iným formám bývania. Ďalej uviedol, že žalobkyňa je slobodná, a preto základné rodinné väzby vytvárajú jej rodičia a príbuzní na Slovensku. Jediné väzby žalobkyne k Českej republike sú pracovné vzťahy, ktoré ukončila 31. mája 2010. Aj napriek trvalému pracovnému pomeru v Českej republike si žalobkyňa zachovala trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. Žalovaná sa tiež nezaoberala ani skutočnosťou uvedenou v čl. 11 ods. 1 písm. vi) vykonávacieho nariadenia z hľadiska zistenia, ktorý členský štát sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

Rozsudok krajského súdu napadla včas podaným odvolaním žalovaná, a navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietne. Namietala, že v odvolacom konaní bolo centrum záujmov žalobkyne určené v súlade s čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami. Podľa názoru žalovanej bolo dostatočne preukázané, že bydlisko žalobkyne počas jej pracovného pomeru v Českej republike nebolo zachované na území Slovenska. V konaní o nároku žalobkyne na dávku v nezamestnanosti boli bez pochybností preukázané všetky rozhodujúce skutočnosti – doba trvania prítomnosti

žalobkyne na území dotknutých členských štátov Európskej únie, charakter vykonávaných činností na území Českej republiky, jej rodinná aj bytová situácia a posúdené bolo dostatočne, ktorý členský štát sa považuje za bydlisko žalobkyne na daňové účely.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania. Uviedla, že posúdenie jej väzieb na území Slovenskej republiky počas výkonu zamestnania v inom členskom štáte Európskej únie žalovanou v napadnutom rozhodnutí je nesprávne, zakladajúce sa na svojvoľnom posúdení, bez racionálneho základu. Poukázala, že vycestovala za prácou do iného členského štátu Európskej únie ako absolventka strednej školy, a preto skutočnosť, že v tom čase nevladnala byt ani rodinný dom je identická takmer so stavom 99 % absolventov stredných škôl, ktorí naďalej žijú v spoločnej domácnosti s rodičmi. Dôvodom vycestovania bolo len neuplatnenie sa na trhu práce a nepriaznivá finančná situácia. V krajine pobytu nadviazala len nevyhnutné pracovné väzby, no tieto nikdy nedosiahli úroveň sociálnych väzieb na Slovensku. Nesprávnosť záveru odporkyne potvrdzuje aj skutočnosť, že sa vrátila na Slovensko za svojim priateľom (Slovákom), s ktorým žije v spoločnej domácnosti a s ktorým vychovávajú spoločnú dcéru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, § 246c OSP) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej nie je možné vyhovieť.

Podľa § 104 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení do 31. augusta 2010 poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie nezamestnaných občanov hľadáajúcich zamestnanie (ďalej len "evidencia nezamestnaných občanov") bol poistený v nezamestnanosti najmenej tri roky, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa čl. 61 ods. 1 základného nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje.

Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

Podľa čl. 61 ods. 2 základného nariadenia s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a) sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

Podľa čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 (úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydliska v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydliska v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu), poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

Podľa čl. 1 písm. j) základného nariadenia "bydlisko" znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva;

Podľa čl. 11 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009 ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

- a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b) situáciu dotknutej osoby vrátane:

i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov;

v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

Podľa čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

Predmetom konania bolo posúdenie dôvodnosti odvolania žalovanej proti rozsudku súdu prvého stupňa o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovanej, ktorým v spojení s prvostupňovým rozhodnutím pobočky žalovanej nebola žalobkyni priznaná dávka v nezamestnanosti.

Z administratívnych spisov vyplýva, že navrhovateľka bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie (1. júna 2010) nezískala potrebnú dobu poistenia v nezamestnanosti na Slovensku. Žalobkyňa však preukázala, že v posudzovanom období získala potrebnú dobu poistenia v nezamestnanosti na území Českej republiky, teda na území iného členského štátu Európskej únie. V konaní bolo preto potrebné posúdiť, či je možné túto dobu zohľadniť akoby bola dosiahnutá podľa slovenských právnych predpisov v súlade so základným nariadením, ako aj v súlade s vykonávacím nariadením.

Podľa základného pravidla obsiahnutého v čl. 61 ods. 1 a 2 základného nariadenia sa doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu zohľadnia ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov v prípade, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov.

Z dôvodu, že žalobkyňa takto doby poistenia podľa slovenských právnych predpisov bezprostredne pred jej zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahla, bolo potrebné posúdiť, či sa doby poistenia získané v Českej republike môžu zohľadniť podľa čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia, ktoré predstavuje výnimku z uvedeného základného pravidla, a podľa ktorého by žalobkyňa poberala dávky v súlade s právnymi predpismi slovenskej republiky, ako keby sa na ňu tieto predpisy vzťahovali počas jej poslednej činnosti zamestnanca a to v prípade, ak si na území Slovenskej republiky zachovala bydlisko.

V administratívnom konaní mali preto správne orgány okrem iného povinnosť zistiť skutočný stav veci tak, aby neboli žiadne pochybnosti o tom, či žalobkyňa mala zachované bydlisko na území Slovenskej republiky a pevné väzby (v zmysle čl. 1 písm. j/ základného nariadenia a čl. 11 vykonávacieho nariadenia) a v tomto smere mali vykonať potrebné dokazovanie, a to aj výsluchom žalobkyne, prípadne aj jej rodičov a priateľa či iných osôb.

Bez podrobného a bezprostredného vypočutia žiadateľa o dávku v nezamestnanosti nie je možné určiť „centrum záujmov dotknutej osoby“ podľa čl. 11 vykonávacieho nariadenia. Závery žalovanej však nie sú doložené dostatočne vykonaným dokazovaním. Najmä otázku rodinných väzieb nemohla žalovaná posúdiť len na základe formalizovaného tlačiva, ktorého samotné vyplnenie len požadovaných údajov môže byť bez uvedenia súvislostí aj na ujmu žiadateľa.

Neuniklo pozornosti odvolacieho súdu, že podľa tvrdenia žalovanej aj jej pobočka posúdila zachovanie väzieb navrhovateľky na území Slovenskej republiky na základe celkového zhodnotenia všetkých dostupných informácií. V odôvodnení prvostupňového rozhodnutia však takéto posúdenie vôbec nie je uvedené. Tento nedostatok nebol odstránený ani v druhostupňovom správnom konaní, keď žalovaná len všeobecne s odkazom Dotazník na účely preukázania bydliska na území Slovenskej republiky konštatovala, že tam uvedené údaje poukazujú na existenciu väzieb primárne so štátom zamestnania.

Na základe doterajšieho dokazovania sa preto nemožno bez akýchkoľvek pochybností stotožniť s názorom žalovanej, že o mieste bydliska žalobkyne na základe kritérií uvedených v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia pochybnosti nevznikli.

Ďalej treba pripomenúť, že súčasťou skúmania a zistenia „miesta bydliska“ nie je len preukázanie skutočností svedčiacich o nezachovaní bydliska v Slovenskej republike, ale aj skúmanie reálnych podmienok existencie bývania o mieste pobytu – výkonu zamestnania. O tejto skutočnosti žalovaná nevykonala žiadne dokazovanie. Prítomnosť žalobkyne v Českej republike nemohla žalovaná považovať bez ďalšieho skúmania za trvalú a stabilnú bez zisťovania aj otázky reálneho bydliska v Českej republike (okrem iného).

Napokon bude potrebné, aby žalovaná osvedčila zhodu názorov na bydlisko žalobkyne v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia s príslušnou inštitúciou Českej republiky a následne určila po vzájomnej dohode s touto inštitúciou „centrum záujmov“ dotknutej osoby. Bez vykonania dokazovania o uvedených skutočnostiach rozhodnutie žalovanej nebolo doložené riadne vykonaným dokazovaním a preto súd prvého stupňa nepochybil, keď jej rozhodnutie ako nezákonné zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Z týchto dôvodov odvolací súd prvostupňový rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Žalobkyňa bola v konaní úspešná, preto jej odvolací súd priznal náhradu trov vo výške 66,32 € podľa § 11 ods. 4 druhej vety vyhl. č. 655/2004 Z. z. (v dávkovej veci sociálneho poistenia), za 1 úkon právnej služby v roku 2012 (vyjadrenie k odvolaniu): 58,69 € + režijný paušál 7,63 €, ktoré je žalovaná povinná nahradiť žalobkyňi k rukám jej právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. januára 2013

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová